

RNDr. Ivan Mihál, CSc. – päťdesiatročný

¹PETER MAŠÁN & ²BORIS ASTALOŠ

*¹Ústav zoológie SAV, Dúbravská cesta 9, 845 06 Bratislava, e-mail:
peter.masan@savba.sk*

*²Slovenské národné múzeum v Martine – Múzeum Andreja Kmet'a, A. Kmet'a 20,
036 01 Martin, e-mail: boris.astalos@snm.sk*

V živote všetkých nás sú chvíľky, pri ktorých sa na chvíľu zastavíme a zamyslíme, prípadne obzrieme, aký kus cesty sme prešli... A keďže náš vzácny priateľ, kolega, spolupracovník, zanieteny prírodovedec a jedna z popredných osobností slovenskej mykológie a arachnológie RNDr. Ivan Mihál, CSc., sa práve v tomto roku dožíva významného životného výročia 50 rokov, doprajme si tú chvíľu aj my a využime ju na slávnostné pripomenutie najvýznamnejších udalostí v osobnom a pracovnom živote nášho drahého jubilanta.

Dr. Mihál sa narodil 15. septembra 1965 v Revúcej. Detstvo prežil v neďalekej obci Sirk, spolu s rodičmi a dvomi sestrami. Podmanivé prírodné prostredie údolia Východného Turca a historickými povest'ami opradeného vrchu Železník v Slovenskom rudohorí, kde vyrastal, učarovali nášmu jubilantovi do takej miery, že predurčili nielen jeho prvotné záujmy a neskoršie celoživotné profesionálne zameranie, ale aj jeho životnú filozofiu a ľudský rozmer. Počas rokov 1972 až 1980 navštevoval základnú deväťročnú školu vo svojom bydlisku. Potom, v rokoch 1980 až 1984, pokračoval v stredoškolskom štúdiu na Gymnáziu Martina Kukučina v rodnej Revúcej, ktoré ukončil úspešnou maturitnou skúškou. Odbor všeobecnej biológie na Prírodovedeckej

fakulte Univerzity Komenského v Bratislave, v rokoch 1984 až 1989, bol prirodzeným výberom v nadväznosti na bohaté mládežnícke aktivity jubilanta v prírodovedných krúžkoch a združeniach ochrany prírody, napríklad bol zakladajúcim členom a predsedom organizácie Mladých ochrancov prírody v Sirku (v rokoch 1979 až 1984).

Vysokoškolské štúdium so špecializáciou na morfológiu a ekológiu rastlín úspešne absolvoval na Katedre geobotaniky a pedológie a v roku 1989 ho ukončil štátnou záverečnou skúškou a obhajobou diplomovej práce s názvom „Príspevok k poznaniu mykoflóry Muránskej planiny a Kráľovohoľských Nízkych Tatier“, pod odborným vedením doc. RNDr. Eriky Záhorovskej, CSc., z Botanického ústavu SAV v Bratislave. Úspešným ukončením vysokej školy získal titul promovanej biológ (prom. biol.) a o rok neskôr, po absolvovaní štátnej rigorózneho skúšky, mu bol priznaný aj titul doktora prírodných vied (RNDr.). Medzitým absolvoval takmer ročnú základnú vojenskú službu v strážnejrote vo Vojenskom opravárenskom podniku v Novákoch (v rokoch 1989 až 1990). Aj počas vojenskej služby nezaprel v sebe lásku k živej prírode a počas neprítomnosti veterinárneho lekára vypomáhal pri bežnej starostlivosti o služobné psy (v Novákoch sa vtedy nachádzal najväčší chov služobných psov na Slovensku).

Celá vedecká kariéra Dr. Mihála je pevne spätá s Ústavom ekológie lesa SAV vo Zvolene, kde v roku ukončenia vysokej školy získal úspešným vstupným konkurzom trojročný študijný pobyt. Náš jubilant tu rýchlo preukázal pracovitosť, nesporný talent, nesmierny duševný potenciál a vyspelé dialektické schopnosti, ale čo je najdôležitejšie, keďže jeho pracovisko neštandardne pokrýva rôznorodé výskumné úlohy, aj nevyčerpatel'né vedecké zanievanie zároveň pre svoje obe najväčšie odborné záľuby – mykológiu a arachnológiu. Po skončení študijného pobytu v roku 1992 sa stal externým ašpirantom Botanického ústavu

SAV v Bratislave a pod vedením prof. RNDr. Jána Gápera, CSc., vypracoval kandidátsku dizertačnú prácu na tému "Sukcesné a produkčné pomery makromycétov smrekových monokultúr na bývalých nelesných pôdach". V roku 1996 postgraduálne štúdium ukončil získaním vedeckej hodnosti kandidát vied (CSc.). Odvtedy je aj samostatným vedeckým pracovníkom na uvedenom zvolenskom ústave, kde v rokoch 1997 až 2005 viedol Oddelenie produkčnej ekológie, ktorého súčasťou je až dodnes.

Dr. Mihál sa vypracoval na skúseného a široko uznávaného mykológa, lesného ekológa a zoológa, majúceho špičkové scientometrické ukazovatele. Má za sebou veľmi rozsiahlu publikačnú činnosť, ktorá je podporená početnými domácimi a zahraničnými citačnými ohlasmi. Napríklad súhrn jeho vedeckých publikácií počíta spolu 220 uverejnených výstupov, z toho je 132 pôvodných odborných prác, vrátane početných titulov vydaných zahraničnou tlačou a titulov vydaných v anglickom jazyku. Prispel odbornými článkami aj do viacerých knižných publikácií a je tiež spoluautorom širokého kolektívu tvorcov hesiel vo zväzkoch Encyclopaedia Beliana, kde spolupracoval na heslách z mykológie. Jubilant tiež uverejnil desiatky vedecko-popularizačných a ochranársky zameraných článkov. Chceme zdôrazniť, že súbor zoologicky zameraných titulov predstavuje v jubilantovej bibliografii spolu 66 položiek (z toho 56 o koscoch), vrátane 43 pôvodných odborných prác.

Jubilantove vedecké štúdie obsahujú niekoľko hlavných či najobľúbenejších smerov, v ktorých najčastejšie nachádzal predmet svojho profesionálneho záujmu, a to sú 1) mykofloristika a mykocenológia bukových, smrekových a zmiešaných lesných porastov, 2) monitoring nekrotického ochorenia buka a smreka tracheomykózneho typu, 3) fytopatologický výskum lesných drevín a 4) faunistika a ekológia

pavúkovcov z radu koscov (Opiliones). Zostáva pevne dúfať, že jubilantova životná sviežosť spolu s jeho vytrvalou usilovnosťou, neutíchajúcim pracovným elánom a tvorivými podnetmi budú prispievať k jeho vysoko produktívnej činnosti aj naďalej.

Bol tiež odborným posudzovateľom mnohých mykologicky a arachnologicky zameraných výskumných projektov a vedeckých štúdií, ako aj diplomových a dizertačných prác. Bol vedúcim riešiteľom dvoch medzinárodných projektov v rámci Medziakademickej dohody akadémií vied Slovenska a Bulharska (MAD program SAV) a tiež troch domácich projektov udelených Komisiou VEGA pri SAV. V rámci uvedených projektov odborne viedol troch doktorandov. Okrem toho, ako spoluriešiteľ, participoval na ďalších 21 projektoch financovaných rôznymi agentúrami a organizáciami.

Zastával viacero významných odborných funkcií a je členom rôznych domácich a medzinárodných organizácií, vrátane redakčných rád odborných časopisov: napríklad, pracoval v Komisii VEGA pre biologicko-ekologické vedy pri SAV v rokoch 2004 až 2008, je dlhoročným členom Slovenskej mykologickej spoločnosti pri SAV, Slovenskej entomologickej spoločnosti pri SAV a Medzinárodnej arachnologickej spoločnosti so sídlom v USA (International Society of Arachnology), a tiež je členom redakčnej rady časopisu *Kmetianum – Zborník SNM v Martine* (od roku 2005) a zahraničného časopisu *Nauka za Gorata – Forest Science* vydávaného Lesníckym výskumným ústavom Bulharskej akadémie vied v Sofii (od roku 2014). Nemožno nevyzdvihnúť jubilantovu niekoľkoročnú organizátorskú činnosť ako výkonného tajomníka bývalej Arachnologickej sekcie SES pri SAV (v súčasnosti SARAS, o.z.).

Vďaka svojej vedeckej erudícii jubilant obdivuhodne prispel k pozitívnym výsledkom svojho vedného odboru a slovenskej vedy. Je až

neuveriteľné, že uvedené aktivity mohol stihnúť jeden človek v priebehu len určitého úseku svojho života a popri svojich ďalších záľubách ako sú čítanie faktografickej, dejepisnej a vojenskej literatúry či lepenie modelov lietadiel (kitárstvo). Dr. Mihál však stále pokračuje vo svojej plodnej odbornej činnosti a my mu želáme, popri tradičnom „ad multos annos“, aby jeho vnútorná sila zostala nevyčerpatel'nou aj naďalej.

Napokon, pri výpočte predností nášho jubilanta, nesmieme zabudnúť ani na jeho ľudský charakter. Tí, čo ho lepšie spoznali, oceňujú jeho priateľskú, nekonfliktnú a hlavne prajnú a nesebeckú povahu, ktorá sa prejavuje v jeho nezištnej pomoci nielen rodinným príslušníkom a priateľom, ale aj ostatným známym. Tieto povahové vlastnosti sa stávajú v dnešnom väčšmi materiálnom a sebeckom svete stále zriedkavejšími, a práve o to vzácnejšími.

Náš najdrahší Ivan, pri príležitosti Tvojho veľavýznamného životného jubilea, v mene všetkých spoločných priateľov a kolegov, ako aj v mene celej slovenskej arachnologickej obce, prajeme ti do ďalších rokov mnoho zdravia, šťastia, pohody, veselú myseľ, maximum optimizmu a pozitívneho prístupu k životu. Želáme Ti, aby si zostal aj naďalej taký, akého Ťa máme radi – úprimný, priateľský, nápomocný, vnímavý a so širokým srdcom k nám ostatným.